

444.61-0 44c

УРА-1928

Друшное Воецее!

15. IV. 1928

~~24.381~~

Проф. І. І. ОГИЕНКО
(Варшава).

„РУСЬКІ“ ПЕРЕКЛАДИ В ХЕРСОНЕСІ В 860 Р.

Життя Костянтина ¹⁾ розповідає, що підчас т. зв. хазарської місії 860—861 р. ²⁾ св. Костянтин знайшов у Херсонесі Євангелію та Псалтиря, „роусьськими письмени“ написані. Виходить, що в Херсонесі, де раз-у-раз було чимало слов'ян, Костянтин знайшов уже готові переклади на „руську“ мову, або може йому їх навмисне сюди принесено й показано, як знавцеві слов'янської мови та християнському місіонерові. Подаю це надзвичайної ціни місце цілим з ЖК⁸ в редакції, яку я усталив з 16 списків: „Обрѣтъ же тоу Євангеліе и Псалтырь, роусьськими письмени писано, и чловѣка обрѣтъ, глаголюща тоу бесѣдою, и бесѣдовавъ съ нимъ, и силу рѣчи приимъ, своѣй бесѣдѣ прикладая различная письмена, гласная и съгласная, и къ Богу молитву творя, въскорѣ начатъ чести и съказати. И мнози ся ему дивляху, Бога хваляще“.

Цікаве це місце завдало науці нашій надзвичайно багато клопоту. Величезна культурна вартість цього свідчення ясна відразу. Але як на правду зрозуміти цю звістку про існування „руських“ перекладів ще до перекладів Костянтинових? І вчені писали про це надзвичайно багато, кожен виставляв свої власні думки та гіпотези, проте до остаточного висновку не прийшли ще й тепер. Але треба підкреслити, що про цю таку важливу звістку ще не маємо, на жаль, якоїсь окремої доброї розвідки, хоч вона того цілком заслуговує. Оповідання про руські Євангелію та Псалтир дуже темне й викликає цілу низку важливих та ще не розв'язаних питань: що це за „руська“ мова? Що це за „руські“ письмена? Коли справді такий „руський“ переклад був, як він міг ніби навіки затратитися? Як зрозуміти окремі вирази цього загадкового оповідання? Для кого було зроблено цей такий давній переклад? Усі ці питання надзвичайно цікаві, і всі вони чекають ще остаточної відповіді. Але серед низки таких питань

¹⁾ Життя Костянтинове далі зазначаю скорочено ЖК; цифра вгорі визначає розділ. Стаття ця — це окремий розділ з нової праці автора: „Костянтин і Методій, їх життя та діяльність“.

²⁾ Рік 861 подає нам „Слово на перенесеніє мощем преславнаго Климента“, як рік, коли знайдено мощі Климента. Руські переклади знайдені перед тим, а то десь у 860 році

